

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2022. GODINU

Kazalo

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	2
1. MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA	2
2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	4
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	6
1. PREDMET I CILJ REVIZIJE	6
2. KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI	6
3. OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA.....	7
4. PREPORUKE ZA 2022. GODINU (SAŽETAK).....	9
5. USTROJSTVO I RUKOVOĐENJE.....	10
6. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	11
7. PRORAČUN DIREKCIJE ZA 2022. GODINU.....	13
8. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA.....	14
8.1. Pregled rashoda i izdataka iz proračuna	14
8.1.1. Bruto plaće.....	14
8.1.2. Putni troškovi	15
8.1.3. Izdaci za uporabu vozila	16
8.2. Pregled prihoda i primitaka	16
8.2.1. Prihodi od naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH	17
8.3. Bilanca stanja	18
8.3.1. Sredstva	18
9. UPOŠLJAVANJE I STATUS UPOSLENIH (ANGAŽIRANIH) OSOBA	19
9.1. Upošljavanje na određeno vrijeme.....	19
9.2. Ugovori o djelu.....	19
10. JAVNE NABAVE.....	20
11. OSTALO	21
11.1. Trajni smještaj Direkcije	21
12. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA	23
PRIVICI.....	23

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) koji obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2022. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, financijska izvješća Direkcije prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2022. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)¹. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o Direkciji u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo Direkcije je odgovorno za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća u skladu sa prihvaćenim okvirom financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o financiranju institucija BiH, Pravilnikom o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama

¹ Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) dio su Okvira profesionalnih objava Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – IFPP okvira (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), koji čine tri razine objava: INTOSAI načela (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća kao cjelina sačinjena bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji.

Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.
- Stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

U svezi s revizijom finansijskih izvješća Direkcije za 2022. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Direkcije za 2022. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o Direkciji u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *upošljavanje uposlenika na određeno vrijeme bez raspisivanja javnog natječaja (točka 9.1. Izvješća);*
- *nastavak prakse angažmana osoba putem ugovora o djelu za poslove koji su trajnog karaktera i koji su predviđeni sistematizacijom radnih mjesta (točka 9.2. Izvješća);*
- *nedostatke u postupku javne nabave goriva, kada se nije postupalo u skladu sa Zakonom definiranim odredbama (točka 10. Izvješća);*
- *nerješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije u Banjoj Luci (točka 11. Izvješća).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Direkcije je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu sa propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje Direkcije, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure

podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 24.7.2023. godine

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Nedžad Hajtić, v.r.

**ZAMJENICA
GLAVNOG REVIZORA**

Neda Močević, v.r.

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. PREDMET I CILJ REVIZIJE

Predmet revizije su finansijska izvješća Direkcije za 2022. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijska izvješća pouzdana i odražavaju li bilance u potpunosti rezultate poslovanja. Također, cilj revizije je procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkciju unutarnje revizije.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

2. KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2022. godinu²
- Zakon o financiranju institucija BiH
 - Pravilnik o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH
 - Pravilnik o finansijskom izvješćivanju institucija BiH
 - Odluke o privremenom financiranju institucija BiH za 2022. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o reviziji institucija BiH
- Zakon o obligacijskim odnosima (dio koji se odnosi na ugovore o djelu)
- Zakon o zrakoplovstvu BiH.

² Službeni glasnik BiH, broj 42/22

3. OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA

Ured za reviziju je u izvješću o financijskoj reviziji Direkcije za 2021. godinu dao pozitivno mišljenje na financijska izvješća i pozitivno mišljenje na usklađenost sa zakonima i drugim propisima sa skretanjem pozornosti na:

- neusklađenost Pravilnika o unutarnjem ustroju Direkcije s važećim odlukama Vijeća ministara BiH,
- nemogućnost fakturiranja i naplate određenih prihoda od zračnih operatera zbog nepoštovanja važeće odluke Direkcije od strane zračnih luka u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci, te
- angažiranje osoba po osnovu ugovora o djelu za poslove koji su predviđeni važećom sistematizacijom radnih mjesta i za poslove koji su trajnog karaktera, a za čije usluge su izdvojena značajna sredstva.

U Izvješću su dane preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Preporuke iz prethodnog razdoblja čija je realizacija bila u tijeku nisu ponovljene, ali se njihova realizacija kontinuirano prati u narednom razdoblju.

Utvdili smo kako je Direkcija u 2022. godini od ukupno 11 prethodno danih preporuka, realizirala sedam, jednu nije realizirala, dok je realizacija za tri dane preporuke u tijeku.

U narednoj tablici (Tablica 1.) prikazan je pregled ocjene realizacije prethodno danih preporuka.

Tablica 1. Detaljan pregled ocjene realizacije prethodno danih preporuka

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2021. godinu	Ocjena realizacije u 2022. godini	Status
1.	Direkcija je dužna uskladiti Pravilnik o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta sa važećim odlukama Vijeća ministara BiH.	S obzirom na to da Ministarstvo komunikacija i prometa BiH nije izvršilo usklađivanje Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta s važećim odlukama Vijeća ministara BiH, ni unutarnji ustroj Direkcije koja je sastavni dio ovog Pravilnika nije usklađen.	
2.	Direkcija je dužna osigurati potpunu dokumentaciju na temelju koje se ostvaruje pravo uposlenih na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz s posla, u ovom slučaju izjave uposlenih o tome putuju li na relaciji mjesto rada-mjesto prebivališta ili ne, koje je ovjerilo nadležno tijelo.	Direkcija je poduzela aktivnosti i osigurala da dokumentacija na temelju koje se ostvaruje pravo na naknadu za prijevoz bude potpuna.	
3.	Direkcija treba nastaviti provoditi aktivnosti na unapređenju sustava financijskog upravljanja i kontrole u skladu sa mjerama i aktivnostima navedenim u Godišnjem izvješću o sustavu koje se planiraju poduzeti za daljnji razvoj predmetnog sustava.	Provođene su određene aktivnosti za unapređenju sustava financijskog upravljanja i kontrole, ali i dalje ima prostora za detaljnije analiziranje provedenih mjera i planiranje novih.	

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2021. godinu	Ocjena realizacije u 2022. godini	Status
4.	Direkcija treba izvršiti analizu zaključenih sporazuma te poduzeti aktivnosti na uređenju ove oblasti.	Direkcija je izvršila analizu zaključenih sporazuma, te sporazumima zaključenim za 2022. godinu jasno uredila oblast suradnje i međusobna prava i obveze sporazumnih strana.	
5.	Direkcija treba uspostaviti efikasan mehanizam kontrole nastalih izdataka za usluge potrage i spašavanja prije odobravanja izvješća i fakture o nastalim troškovima.	Direkcija je zaključenim sporazumima za 2022. godinu uspostavila efikasan mehanizam kontrole nastalih izdataka za usluge potrage i spašavanja, na način da je definirala troškove za spomenute usluge, obveze izvršitelja usluga u pogledu načina izvješćivanja i obrasce na temelju kojih se vrši pravdanje troškova za izvršene usluge.	
6.	Direkcija treba redovito razmjenjivati informacije i postupati prema instrukcijama nadležnih institucija uključenih u rješavanje problema oko naplate prihoda od naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH.	Direkcija je postupala u skladu sa danim instrukcijama i kontinuirano prati i poduzima aktivnosti koje su u njoj nadležnosti.	
7.	Preporučamo Direkciji da u skladu sa zakonskim propisima koji reguliraju područje obligacijskih odnosa ugovore o djelu zaključuje, u izuzetnim i opravdanim slučajevima, i to za konkretne poslove koji se javljaju povremeno.	Nastavljena je praksa kontinuiranog angažmana vanjskih suradnika putem ugovora o djelu, kao i angažmana za obavljanje poslova definiranih važećom sistematizacijom radnih mjesta.	
8.	Direkcija treba internim procedurama o angažiranju po osnovu ugovora o djelu obuhvatiti samo poslove koji se ne mogu prepoznati Pravilnikom o unutarnjem ustroju Direkcije i poslove koji nisu trajnog karaktera.	Direkcija je u 2022. godini sačinila interni akt, kojim je definiran postupak, način i uvjeti za angažiranje osoba po osnovu ugovora o djelu.	
9.	Direkcija je dužna dosljedno postupati u pogledu primjene odredbi Zakona o javnim nabavama vezanim za neprirodno niske cijene kako bi se osigurala pravilna evaluacija i odabir najpovoljnije ponude.	U 2022. godini Direkcija je poštovala odredbe Zakona o javnim nabavama BiH u svezi s neprirodno niskom cijenom i od svih ponuđača je zahtijevala obrazloženje tako ponuđenih cijena.	

Br. prep.	Preporuke iz prethodnih izvješća ³	Ocjena realizacije u 2022. godini	Status
2/2020.	Direkciji preporučamo da nastavi sa poduzimanjem potrebnih aktivnosti na usvajanju Pravilnika kako bi oblast nabave i uporabe vozila u Direkciji bila u potpunosti uređena u skladu sa važećim propisima.	Vijeće ministara BiH je na 56. sjednici, održanoj 26.10.2022. godine, dalo suglasnost na Prijedlog pravilnika o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih specijaliziranih vozila Direkcije.	
4/2020.	Imajući u vidu činjenicu da su za rješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije osigurana sredstva još 2012. godine te da su do sada izdvojena značajna sredstva za plaćanja zakupa te kontinuirani rast cijena nekretnina, ponovno ističemo kako je potrebno da nadležne institucije ovo pitanje riješe bez daljnjeg odlaganja, odnosno što prije donesu neophodnu odluku u skladu sa odredbama Zakona o proračunu. Prilikom donošenja navedene odluke smatramo kako je potrebno dodatno razmotriti potrebe za predloženom površinom prostora imajući u vidu objektivne potrebe te dobre prakse u pogledu neophodne površine prostora po uposlenom.	Vijeće ministara BiH zbog nepostojanja suglasnosti nije razmatralo Prijedlog odluka o trajnom smještaju Direkcije koji mu je dostavljen 23.7.2020. godine. Direkcija je u siječnju 2023. godine uputila akt Ministarstvu komunikacija i prometa BiH u kojem ih moli da se ranije dostavljeni Prijedlog odluke Vijeću ministara BiH povuče iz procedure razmatranja i usvajanja, zbog značajne promjene cijena nekretnina i izmjena okolnosti u svezi sa smještajem Direkcije.	

Za označavanje statusa preporuka u pogledu njihove realizacije korišteni su sljedeći simboli: realizirane preporuke, preporuke čija je realizacija u tijeku, nerealizirane preporuke, preporuke koje nisu mogle biti ocijenjene u revidiranom razdoblju.

Preporuke čija je realizacija u tijeku biti će predmetom daljnjeg praćenja do trenutka dok se ne realiziraju u potpunosti ili do onog trenutka kada revizor, uzimajući u obzir razuman protekli rok, procijeni da ove preporuke nisu realizirane. U skladu s tim, u ovom izvješću nisu dane nove preporuke za revidirane procese na koje se takve preporuke odnose, ali je za ove procese dan opis stanja i provedenih aktivnosti.

Preporuke koje nisu mogle biti ocijenjene u ovom ciklusu revizije će biti ocijenjene kad se za to steknu uvjeti.

4. PREPORUKE ZA 2022. GODINU (SAŽETAK)

Izvješćem o obavljenj reviziji za 2022. godinu obuhvaćeno je 13 preporuka. Preporuke su dane zbog utvrđenih neusklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima. Od ukupnog broja danih preporuka, jedna preporuka se odnosi na nepravilnosti, nedostatke i slabosti identificirane u prethodnim izvješćima, koji nisu otklonjeni u 2022. godini, te je, u skladu s tim, ta preporuka ponovljena u ovom izvješću.

³ Sve preporuke dane u izvješćima o obavljenj finansijskoj reviziji prethodnih godina čija je realizacija bila u tijeku ili nisu ocijenjene u izvješću za 2021. godinu.

U tablici koja slijedi (Tablica 2.) prikazani su podaci o danim preporukama za 2022. godinu (segment revizije, predmet revizije i status), a preporuke su detaljno prezentirane po procesima u izvješću.

Tablica 2. Preporuke za 2022. godinu

Br. prep.	Točka izvješća	Revidirani proces (naslov)	Predmet revizije		Status preporuke ⁴	
			Financijska izvješća	Usklađenost	Nova preporuka	Ponovljena preporuka
1.	6.	Sustav unutarnjih kontrola		●	●	
2.				●	●	
3.				●	●	
4.	8.1.1.	Bruto plaće		●	●	
5.				●	●	
6.	8.1.2.	Putni troškovi		●	●	
7.	8.1.3.	Izdaci za uporabu vozila		●	●	
8.	8.2.1.	Prihodi od naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH		●	●	
9.	8.3.1.	Sredstva		●	●	
10.	9.1.	Upošljavanje na određeno vrijeme		●	●	
11.	9.2.	Ugovori o djelu		●		●
12.	10.	Javne nabave		●	●	
13.				●	●	

5. USTROJSTVO I RUKOVOĐENJE

Direkcija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo). Zakonom o zrakoplovstvu BiH⁵ definirano je da je Direkcija nadležna i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli letenja. Direkcija je osnovana 1997. godine sa ciljem da odgovori obvezama Bosne i Hercegovine kao države članice Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (International Civil Aviation Organization - ICAO) i potpisnice Čikaške konvencije. Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, s tim da imaju i regionalne urede sa sjedištem u Sarajevu i Mostaru. Radom Direkcije rukovodi generalni ravnatelj, koji ima dva zamjenika koji rukovode sektorima. Generalni ravnatelj za svoj rad je odgovoran ministru komunikacija i prometa, dok su zamjenici odgovorni generalnom

⁴ Status podrazumijeva novu ili ponovljenu preporuku. Nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda su, nakon utvrđenog činjeničnog stanja, ponovljene.

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 39/09 i 25/18

ravnatelju. Generalni ravnatelj i zamjenici generalnog ravnatelja imenovani su 24.2.2021. godine na mandatno razdoblje od četiri godine, počevši od 16.3.2021. godine⁶. Unutarnji ustroj i način rada Direkcije utvrđen je, kao posebna cjelina, u okviru Pravilnika o unutarnjem ustroju Ministarstva koji je donesen 2009. godine. Važećim pravilnikom sistematizirana su radna mjesta za 79 izvršitelja, od kojih bi 61 izvršitelj svoje poslove obavljao u sjedištu Direkcije, 13 izvršitelja u Regionalnom uredu u Sarajevu i pet izvršitelja u Regionalnom uredu u Mostaru. Na 31.12.2022. godine Direkcija je upošljavala 51 osobu.

Pravilnik o unutarnjem ustroju: Pravilnik o unutarnjem ustroju Ministarstva, odnosno Direkcije kao sastavni dio navedenog dokumenta, nije usklađen s Odlukom Vijeća ministara BiH o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustroja tijela uprave BiH⁷ i Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH⁸ (rok za usklađivanje je bio 2014. godina). U prethodnim godinama provedene su određene aktivnosti, međutim, iste nisu rezultirale sačinjavanjem finalnog dokumenta na koji bi suglasnost dalo Vijeće ministara BiH. Zakonom o zrakoplovstvu definirano je da unutarnji ustroj Direkcije predlaže generalni ravnatelj, donosi je ministar, a potvrđuje Vijeće ministara BiH (članak 11. stavak 3.). Direkcija je 8.12.2021. godine Ministarstvu prosljedila Prijedlog pravilnika radi upućivanja u daljnju proceduru. Međutim, i pored slanih urgencija tijekom 2022. godine, navedeni dokument nije razmatran. Imenovanjem novog rukovodstva Ministarstva u 2023. godini izrada novog pravilnika o sistematizaciji definirana je kao prioritetna aktivnost. Upućeni Prijedlog pravilnika Direkcije povučen je iz procedure radi dopune i korekcije, a u skladu sa zaključkom stručnog kolegija Ministarstva.

Po pitanju neusklađenosti pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Direkcije u prethodnoj godini smo dali preporuku (preporuka broj 1 u Tablici 1). U skladu s navedenim, ocijenili smo kako je Direkcija, koja nije izravno nadležna i odgovorna za usklađivanje unutarnjeg ustroja s odlukama Vijeća ministara BiH, i u 2022. godini imala proaktivan stav i podržavala aktivnosti Ministarstva na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

6. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Financijsko upravljanje i kontrola:

Direkcija je sačinila temeljne dokumente potrebne za uspostavu sustava financijskog upravljanja i kontrole, postupajući u skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH⁹, Priručnikom za financijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provedbu procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Sačinjen je popis i izvršeno mapiranje poslovnih procesa, utvrđen i procijenjen rizik, te izrađen registar rizika. Direkcija je popunila obrazac Godišnjeg izvješća o financijskom upravljanju i kontroli za 2022. godinu i pravodobno ga dostavila Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH.

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 17/21

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 30/13

⁸ Službeni glasnik BiH, broj: 30/13, 67/15 i 51/18

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

Podaci o procesima i rizicima su uneseni u PIFC aplikaciju i definirana je osoba koja je ovlaštena za pristup u aplikaciju. Sačinjen je Akcijski plan razvoja sustava financijskog upravljanja i kontrole za 2022. godinu, kao i izvješće o realizaciji planiranih aktivnosti. U 2022. godini Direkcija je uspostavila sustav održavanja kolegija najviše razine upravljanja o čemu se sačinjava i zapisnik, međutim, uspostavljeni sustav izvješćivanja rukovoditelja nije efikasan. Uvidom u sačinjeno Izvješće o realizaciji plana aktivnosti za unapređenje financijskog upravljanja i kontrole možemo konstatirati kako isto sadrži samo podatak o statusu planiranih aktivnosti (realizirana, djelomično realizirana, u tijeku), a da rukovodstvo nije informirano o poduzetim radnjama i provedenim aktivnostima, kao i načinu realiziranja.

Po pitanju utvrđenog izostanka aktivnosti na unapređenju sustava financijskog upravljanja i kontrole u prethodnoj godini smo dali preporuku (preporuka broj 3 u Tablici 1). U skladu s navedenim, ocijenili smo kako je Direkcija u 2022. godini poduzimala aktivnosti na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola:

Uočene slabosti u funkcioniranju unutarnjih kontrola u Direkciji odnose se na kontrolu danog prava na korištenje mobilnih telefona, upućivanje osoba na pohađanje stručnih edukacija koje su usko vezane za stjecanje kompetentnosti osoba koje obavljaju stručne poslove definirane sistematizacijom radnih mjesta, te plaćanje fakturiranih usluga aerodromskom operateru.

Pravo na troškove korištenja mobilnih telefona za pojedine uposlene priznaje se do odobrenih limita, a na temelju računa u kojima su usluge mobilne telefonije integrirane u tarifne pakete koji sadrže više usluga telekom operatera (internet, IPTV, mobilna telefonija, fiksna telefonija i dr.). S obzirom na to da se ovako ugovorene pretplatničke usluge fakturiraju zbrojno nije osigurano adekvatno praćenje namjenskog korištenja mobilnih telefona kako je to definirano Pravilnikom o korištenju telefona Vijeća ministara BiH.

PREPORUKA 1

Direkcija je dužna, prilikom priznavanja troškova mobilnih telefona, osigurati adekvatnu financijsku dokumentaciju kojom se pouzdano može potvrditi nastali trošak.

Direkcija, kao regulator zračne plovidbe u Bosni i Hercegovini, ima posebnu odgovornost u svezi s nadzornom ulogom u oblastima sigurnosti letenja, zrakoplovne sigurnosti i usluga zračne plovidbe tako da ima kontinuiranu potrebu za edukacijom uposlenih. Uvidom u evidencije o realiziranim obukama uposlenih ustanovili smo kako Direkcija financira troškove stručnog usavršavanja kadrova koji nisu u stalnom radnom odnosu. Imajući u vidu da se radi o edukacijama koje zahtijevaju značajna materijalna sredstva (oko 20.000 KM) i da se ne radi o trajnom angažmanu ovih kadrova u instituciji, smatramo kako praksa stručnog usavršavanja privremeno angažiranih kadrova može predstavljati neopravdane troškove sa stanovišta dugoročnih efekata po funkcioniranje institucije i rješavanja kadrovskih problema.

PREPORUKA 2

Direkcija je dužna osigurati da se kroz realizaciju programa profesionalne edukacije uposlenih dugoročno zadovolje potrebe Direkcije za stručnim osobljem.

Također, Odlukom Direkcije o visini naknade koju plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku u odlasku i visini naknade koju plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u Bosni i Hercegovini propisano je da se prikupljeni prihodi koje Direkcija ostvari od navedenih naknada, između ostalog, koriste u svrhu plaćanja naknade operaterima aerodroma za prikupljanje podataka o prevezenim putnicima/robi/teretu u odlasku sa aerodroma u Bosni i Hercegovini, u visini do 3 % prihodovanih sredstava. I pored činjenice kako su izvješća za 2022. godinu dostavili operateri aerodroma u Sarajevu, Mostaru i Tuzli, definirano pravo na naknadu Direkciji fakturira samo operater zračne luke u Sarajevu. Utvrdili smo kako se priznaje naknada više od definiranih 3 % i to za iznos PDV-a. Operater zračne luke obračunava, na bazi dostavljenog izvješća, usluge u iznosu 3 %, na koje se prilikom fakturiranja obračunava PDV, tako da za iznos poreza na dodanu vrijednost fakturirana usluga prelazi ograničenje definirano Odlukom Direkcije.

PREPORUKA 3

Prilikom priznavanja naknade operaterima zračne luke, u pripadajuće pravo do 3 % potrebno je uvrstiti i iznos poreza na dodanu vrijednosti.

7. PRORAČUN DIREKCIJE ZA 2022. GODINU

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2022. godinu, Direkciji su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 4.737.000 KM (tekući izdaci 4.566.000 KM i kapitalni izdaci 171.000 KM). Proračunska sredstva su odobrena na temelju projekcije od 57 uposlenih osoba, a na 31.12.2022. godine u Direkciji je bila uposlena 51 osoba. Od ukupno odobrenih sredstava Zakonom o proračunu definirano je da će se 2.002.000 KM financirati iz proračuna, a preostalih 2.735.000 KM iz vlastitih namjenskih prihoda Direkcije. Učešće vlastitih prihoda Direkcije u financiranju ukupnih troškova institucije je 58 %.

Direkcija je svoje aktivnosti do usvajanja proračuna za 2022. godinu financirala na temelju odluka o privremenom financiranju za prva dva tromjesečja.

Tijekom godine izvršena su usklađivanja proračuna u iznosu od 24.000 KM, a na temelju Odluke o odobravanju sredstava tekuće pričuve za isplatu jednokratne novčane pomoći uposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine. Tako da je Direkcija u 2022. godini raspolagala sredstvima u ukupnom iznosu od 4.761.000 KM, od čega je realizirano 3.920.342 KM (1.831.767 KM financirano je iz sredstava proračuna, a 2.088.575 KM iz vlastitih namjenskih prihoda).

Direkcija je izvršila prestrukturiranje rashoda proračuna u ukupnom iznosu od 40.000 KM koje je odobrilo Ministarstvo financija i trezora BiH. Prestrukturiranje sredstava je izvršeno zbog

potrebe za izmjenom u strukturi rashoda prema izvoru financiranja. Točnije, prestrukturiranje rashoda je sačinjeno zbog knjigovodstvenog usklađivanja nastalih događaja za vrijeme privremenog financiranja sa sredstvima odobrenim Zakonom o proračunu.

8. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

Direkcija je sačinila Godišnje finansijsko izvješće za 2022. godinu i dostavila ga nadležnim tijelima i institucijama u skladu sa važećim propisima i u utvrđenom roku.

8.1. Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama, u razdoblju od 1.1. do 31.12.2022. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 3.920.342 KM, što je za 840.658 KM manje u odnosu na rashode odobrene proračunom za 2022. godinu.

Vrijednosno značajni rashodi iz proračuna odnose se na: bruto plaće i naknade iz plaća (1.655.443 KM), ugovorene i druge posebne usluge (821.523 KM), naknade troškova uposlenih (309.900 KM), te putne troškove (285.340 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u prilogu Izvješća.

8.1.1. Bruto plaće

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća, porezi i doprinosi sa 31.12.2022. godine iznose 1.655.443 KM. Realizacija izdataka za bruto plaće i naknade iz plaće su za 124.656 KM veće u odnosu na prethodnu godinu, što je posljedica izmjene i dopune Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, kao i primjena Metodologije za raspoređivanje uposlenog unutar platnog razreda. Revizijom izdataka u okviru pozicije bruto plaća utvrđene su sljedeće nepravilnosti i nedostaci:

S obzirom na to da Direkcija ima i regionalne urede, ravnatelj je za četiri osobe (čija su radna mjesta sistematizirana u sjedištu Direkcije u Banjoj Luci) rješenjem dao pravo da dio poslova iz svoje nadležnosti obavljaju u regionalnom uredu koji se nalazi u njihovom mjestu prebivališta. Definirano je da se radi boljeg funkcioniranja regionalnog ureda 25 % radnog vremena na mjesečnoj razini provodi u regionalnom uredu, a ostatak u sjedištu Direkcije u Banjoj Luci. Nismo se mogli uvjeriti kako postoji pravni temelj za ovakav način organizacije rada u institucijama BiH, pa samim tim i u Direkciji.

Utvdili smo kako je dano pravo korišteno, ali da se prilikom vođenja evidencije o prisustvu na poslu isto nije adekvatno evidentiralo. Prisustvo na poslu se evidentiralo u ših-listi, pritom ne navodeći je li posao obavljan u Banjoj Luci ili u regionalnom uredu. Postupajući na ovakav način, Direkcija nije osigurala točne i pouzdane podatke za obračun pripadajućih naknada (naknada za prijevoz s posla i na posao i naknada za odvojeni život) koje se priznaju i obračunavaju na temelju prisustva na poslu.

PREPORUKA 4

Direkcija je dužna osigurati pouzdane evidencije o prisustvu na poslu, u skladu s postojećom organizacionom strukturom, kako bi se obračun pripadajućih naknada uposlenih vršio u skladu sa važećim propisima.

Nadalje, uočeno je odstupanje u evidentiranom broju godina radnog staža na temelju kojih se utvrđuje koeficijent za obračun dodatka po osnovu radnog staža. Za jednog uposlenog evidentirani broj godina radnog staža u sustavu obračuna plaća (COIP) ne odgovara efektivnom radnom stažu uposlenog. Prema podacima iz kadrovske službe (radna knjižica), uposleni je u 2022. godini imao 29 godina i 3 mjeseca radnog staža, a prema podacima iz COIP-a evidentirano je preko 42 godine. U skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH¹⁰, dodatak na plaću po osnovu radnog staža se obračunava kao dodatak 0,50 % na osnovnu plaću za svaku započetu godinu efektivnog staža, a najviše do 20 % od osnovne plaće.

PREPORUKA 5

Direkcija je dužna izvršiti provjeru evidentiranog radnog staža u COIP sustavu za sve uposlene i na temelju izvršenih provjera poduzeti mjere u cilju usklađivanja ostvarenih prava uposlenih sa utvrđenim činjeničnim stanjem.

8.1.2. Putni troškovi

Izdaci za službena putovanja sa 31.12.2022. godine ostvareni su u iznosu od 285.340 KM i veći su za 321 % u odnosu na realizaciju iz 2021. godine (67.857 KM). Od ukupne realizacije, troškovi putovanja u inozemstvo su 254.745 KM, a troškovi putovanja u zemlji 30.594 KM. Značajniji izdaci odnose se na troškove smještaja za službena putovanja u inozemstvu (126.144 KM), troškove prijevoza u inozemstvu javnim sredstvima (69.596 KM), te troškove dnevnica u inozemstvu (51.180 KM).

Uvidom u putne naloge uočeno je kako uposleni u nekim slučajevima ne prilažu potrebnu dokumentaciju (bording kartu) kojom se potvrđuje vrijeme polijetanja i slijetanja zrakoplova, niti se u izvještajnom dijelu putnog naloga za osobu navode ti podaci. Također smo ustanovili kako se uposleni na službena putovanja u inozemstvo najčešće upućuju sa zračnih luka u susjednim državama (Beograd, Zagreb, Split) što dodatno utječe na dužinu trajanja putovanja. Naime, prilikom obračuna dnevnica uočeno je odstupanje u trajanju putovanja na istim putnim relacijama (mjesto polaska – mjesto polijetanja). Sve navedeno utječe na pravilan obračun troškova dnevnica u inozemstvu, a što za posljedicu može imati veći broj isplaćenih dnevnica.

PREPORUKA 6

Direkcija je dužna osigurati svu potrebnu dokumentaciju kojom se potvrđuje temelj za obračun dnevnica za službena putovanja u inozemstvo.

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj: 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18 i 32/20

8.1.3. Izdaci za uporabu vozila

Ukupni izdaci za uporabu i održavanje službenih vozila sa 31.12.2022. godine iznose 58.664 KM i veći su za 34 % u odnosu na 2021. godinu (43.755 KM). Značajniji izdaci odnose se na izdatke za gorivo (34.188 KM), materijal i usluge za popravak i održavanje vozila (12.811 KM) i registraciju motornih vozila (5.760 KM). U skladu s Pravilnikom Vijeća ministara BiH o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH Direkcija raspolaže s 13 vozila, od čega su tri službena vozila, a deset specijaliziranih službenih vozila. Internim aktom Direkcije, pravo na stalnu uporabu službenih vozila dano je ravnatelju i zamjenicima ravnatelja.

Uvidom u putne naloge za vozila možemo konstatirati kako se isti u određenom broju slučajeva ne popunjavaju u cijelosti. U pojedine obrasce putnih naloga za vozila nisu uneseni svi neophodni podaci, kao što su podaci o prijeđenim dnevnim relacijama, stanju prijeđene kilometraže vozila prilikom točenja goriva, kao i ukupan broj prijeđenih kilometara na dnevnoj i mjesečnoj razini. Također, uočeno je kako se evidentira značajan broj dnevno prijeđenih kilometara koji se pravda kao loko vožnja. Zbog navedenih nedostataka, sustav kontrole nad uporabom službenih vozila nije pouzdan, jer se ne može u potpunosti potvrditi namjensko korištenje službenih vozila.

PREPORUKA 7

Direkcija je dužna osigurati da se u svim slučajevima standardizirani obrasci putnih naloga popunjavaju u cijelosti, a sve u cilju osiguranja pouzdane kontrole nad uporabom službenih vozila.

8.2. Pregled prihoda i primitaka

Ukupno ostvareni prihodi i primici po ekonomskim kategorijama u razdoblju od 1.1. do 31.12.2022. godine, iskazani su u iznosu od 6.251.057 KM, što je za 3.498.057 KM više u odnosu na prihode i primitke planirane za 2022. godinu. Od ukupno ostvarenih prihoda namjenski prihodi koji se prikupljaju u skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu iznose 6.238.201 KM i to: prihodi od naknada za prelete preko BiH (2.756.044 KM), prihodi od naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH (2.718.216 KM) i prihodi od posebnih naknada od vlastite djelatnosti (763.941 KM).

Pregled prihoda i primitaka prikazan je u Tablici III. u prilogu Izvješća.

U skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu BiH Direkcija ostvaruje prihode od vlastite djelatnosti – namjenske prihode, a na temelju:

- naknade od korisnika za pružene usluge u zračnoj plovodbi (rutne naknade) - prihodi od preleta;
- naknade koju plaćaju putnici u odlasku sa aerodroma u BiH, te
- naknada koju plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu.

8.2.1. Prihodi od naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH

Direkcija u skladu sa Odlukom o visini naknade koju plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku u odlasku i visini naknade koju plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u Bosni i Hercegovini¹¹ ostvaruje prihode. Odlukom je propisano da je operater aerodroma, koji posjeduje potvrdu za obavljanje međunarodnog prometa, dužan Direkciji dostaviti mjesečno izvješće o prevezenim putnicima/robi/teretu u odlasku sa aerodroma, po svakom pojedinačnom zračnom operateru koji obavlja promet preko aerodroma. Na temelju tog dostavljenog izvješća Direkcija ispostavlja račune prema zračnim operaterima s rokom plaćanja od 30 dana od dana ispostavljanja računa. S obzirom na to da aerodromi ranijih godina nisu dostavljali propisana izvješća (izuzev Međunarodnog aerodroma Sarajevo) Pravobraniteljstvo BiH je u siječnju 2021. godine pokrenulo sudbene postupke za naknadu štete protiv aerodromskih operatera u Tuzli, Banjoj Luci i Mostaru. Po pokretanju tužbi aerodromski operateri u Tuzli i Mostaru su dostavili retroaktivna izvješća, s tim da je u izvješću aerodromskog operatera iz Tuzle za razdoblje srpanj 2017 – kolovoz 2021. godine uočeno neslaganje, pa je isto vraćeno na dopunu. Po retroaktivnom dobivanju izvješća, Direkcija se obratila Ministarstvu financija i trezora BiH u ožujku 2022. godine, od kojeg je dobila instrukciju da izvrši fakturiranje naknada za koje su naknadno dostavljena izvješća aviokompanijama koje su poslovale, a i dalje posluju u istom pravnom obliku. Direkcija je postupila po danoj instrukciji i izvršila fakturiranje.

Aerodrom operater iz Banje Luke i dalje ne dostavlja izvješće o prevezenim putnicima/robi/teretu u odlasku sa aerodroma, tako da Direkcija ne može fakturirati i naplatiti naknade aviokompanijama.

Međutim, aerodromski operater iz Banje Luke ni dalje ne dostavlja izvješća. U listopadu 2022. godine Presudom okružnog suda u Banjoj Luci tuženi „Aerodromi Republike Srpske“ a. d. Banja Luka je obavezan da tužitelju (Direkciji) isplati iznos od 264.424 KM sa zateznim kamatama, za tuženo razdoblje od veljače 2017.

godine do siječnja 2020. godine.

U skladu sa zaključkom Vijeća ministara BiH¹², Direkcija je sačinila novu Odluku o visini naknade koju plaća operater zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH¹³, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo 10.3.2023. godine, i istom su predviđene mjere koje Direkcija može poduzeti u slučaju nedostavljanja izvješća od strane aerodromskih operatera i neplaćanja ispostavljenih faktura aviokompanijama.

Novčana sredstva: Direkcija ostvaruje namjenske prihode od vlastite djelatnosti po tri osnova, a za koja su otvoreni posebni projektni kodovi. Na kraju godine se vrši prijenos nerealiziranih sredstava po svakom projektnom kodu. U skladu sa zahtjevom Direkcije za prijenos neutrošenih raspoloživih namjenskih sredstava, Ministarstvo financija i trezora BiH¹⁴ je u 2023. godini izvršilo prijenos sredstava u ukupnom iznosu od 21.248.624 KM.

Analizirajući zahtjev za prijenos neutrošenih namjenskih sredstava od preleta ustanovljeno je da su prihodi po ovom osnovu evidentirani na dva računa i to namjenski otvorenom podračunu

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 4/17

¹² 174. sjednica Vijeća ministara BiH, održana 2.7.2019. godine.

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 20/23

¹⁴ Akt broj: 05-16-1-135-3/23 od 15.2.2023. godine

JRT kod Centralne banke i na komercijalnom računu kod UniCredit banke. Uvidom u izvode, novčana sredstva na komercijalnom računu kod UniCredit banke na 31.12.2022. godine iznose 6.293.572 KM¹⁵, a na podračunu JRT kod Centralne banke 9.204.683 KM, što ukupno iznosi 15.498.255 KM. Međutim, prema zahtjevu Direkcije za prijenos ovih neutrošenih raspoloživih namjenskih sredstava u 2023. godinu preneseno je 12.869.782 KM. Prema informacijama Direkcije razlika od 2.336.768 KM¹⁶ je zbog činjenice da su se na podračunu za prelete kod UniCredit banke evidentirali svi prihodi od naknada za usluge iz nadležnosti Direkcije¹⁷ ostvareni do 2017. godine, a koji nisu evidentirani u Glavnoj knjizi Direkcije, jer nisu bili otvoreni projektni kodovi.

PREPORUKA 8

Potrebno je da Direkcija u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH poduzme aktivnosti na rješavanju pitanja raspoloživosti sredstava na računu UniCredit banke.

8.3. Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2022. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 1.064.210 KM. Ukupne obveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 1.625.878 KM. Značajne stavke bilance stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (654.274 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (406.505 KM), obveze prema dobavljačima (300.988 KM), obveze prema uposlenima (194.216 KM) i obveze prema tijelima, odnosno Ministarstvu obrane BiH za usluge Službe traganja i spašavanja (51.575 KM).

Stanje na poziciji kratkoročnih potraživanja iskazano je u iznosu od 654.274 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 100.517 KM. Potraživanja su nastala po osnovu izdanih faktura prema zračnim operaterima za naknade po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta. Ustanovljeno je kako određeni iznosi iskazanih potraživanja datiraju iz prethodnih godina. Međutim, potvrđeno je da Direkcija poduzima aktivnosti na naplati spornih potraživanja iz prethodnih godina na način da u suradnji sa Pravobraniteljstvom BiH pronalazi rješenja za naplatu potraživanja iz prethodnih godina. Upućeni su i dopisi zrakoplovnim vlastima država u kojima su registrirane aviokompanije od kojih nisu naplaćena potraživanja sa zahtjevom za dostavljanje informacija o pravnom statusu kompanije. Dobivene su povratne informacije da je šest aviokompanija u međuvremenu bankrotiralo.

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u prilogu Izvješća.

8.3.1. Sredstva

Direkcija je izvršila popis stanja imovine, obveza i potraživanja na 31.12.2022. godine. Povjerenstvo za popis osnovnih sredstava, sitnog inventara i druge stalne imovine je dala prijedlog za otpis neuporabljivih i za popravku neisplativih sredstava (sadašnja vrijednost – 0 KM, a ukupna nabavna vrijednost – 42.839 KM). Predložena sredstva su rashodovana, a da prethodno nisu bila stavljena na konto sredstva van uporabe, što nije u skladu sa instrukcijom Ministarstva financija i trezora BiH¹⁸. Otpisana sredstva fizički nisu uklonjena iz prostorija Direkcije, te su ista trebala biti zadržana u evidencijama pomoćne knjige i iskazana u bilanci do

¹⁵ Potvrđeno Uredu za reviziju dostavljenom konfirmacijom (akt broj: 1-4-16-3-199-2/23 od 29.3.2023. godine)

¹⁶ 291.705 KM je utrošeno na obveze koje su dospjele u siječnju 2023. godine

¹⁷ Naknade po osnovu članka 13. stavak (1) točka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH (Službeni glasnik BiH, broj: 39/09 i 25/18)

¹⁸ Broj: 01-08-16/156/07 od 12.1.2007. godine

trenutka prodaje, darivanja, drugog načina otuđenja ili uništenja u skladu s Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH¹⁹.

PREPORUKA 9

Direkcija treba rashodovana sredstava evidentirati na kontu sredstava van uporabe do njihovog fizičkog uklanjanja iz prostorija Direkcije.

9. UPOŠLJAVANJE I STATUS UPOSLENIH (ANGAŽIRANIH) OSOBA

Zakonom o proračunu Direkciji su odobrena sredstva za 57 uposlenih. Na 31.12.2022. godine Direkcija je imala 51 uposlenog, od čega su 44 osobe uposlene na neodređeno, a sedam na određeno radno vrijeme. U daljnjem tekstu navodimo utvrđene nepravilnosti i nedostatke u segmentu upošljavanja na određeno vrijeme i angažmana po osnovu ugovora o djelu.

9.1. Upošljavanje na određeno vrijeme

Direkcija je u razdoblju od 1.4. – 31.12.2022. godine putem ugovora o radu na određeno vrijeme angažirala dvije osobe bez provedbe natječajne procedure. Prema Zakonu o radu u institucijama BiH²⁰ javni oglas se ne raspisuje za prijem u radni odnos uposlenika na određeno vrijeme do tri mjeseca, kada zbog hitnosti obavljanja posla, iznenadnog povećanja opsega posla i iznenadnog odsustva uposlenika nije moguće pravodobno provesti javni oglas²¹. Možemo konstatirati kako je Direkcija postupila suprotno predmetnim odredbama navedenog Zakona.

Smatramo kako upošljavanje putem ugovora o radu na određeno vrijeme bez provedene natječajne procedure predstavlja netransparentan način upošljavanja.

PREPORUKA 10

Direkcija je dužna da prijem uposlenika na određeno vrijeme vrši u skladu sa relevantnim propisima kojima je reguliran radnopravni status uposlenika u institucijama BiH.

9.2. Ugovori o djelu

Izdaci po osnovu ugovora o djelu u 2022. godini su 177.950 KM (neto), što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 30.204 KM. U tijeku godine putem ugovora o djelu bilo je

I u 2022. godini angažman vanjskih suradnika putem ugovora o djelu vršen je u kontinuitetu duže vremensko razdoblje i na poslovima koji se nalaze u opisu poslova sistematiziranih radnih mjesta.

angažirano ukupno 30 izvršitelja. Sredstva za ove namjene su osigurana iz sredstava od prihoda koje Direkcija ostvaruje vlastitom djelatnošću (200.000 KM). Analizirajući angažman vanjskih suradnika možemo konstatirati kako

¹⁹ Broj: 01-08-02-2-1515-1/15 od 4.2.2015. godine

²⁰ Službeni glasnik BiH, br.: 26/04, 07/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22

²¹ Članak 9. stavak c) Zakona o radu u institucijama BiH

je i u 2022. godini nastavljena praksa kontinuiranog angažiranja osoba po osnovu ugovora o djelu. Od ukupnog broja angažiranih osoba, njih 23 je imalo angažman i prethodne godine u Direkciji, s tim da su pojedinim osobama ove godine dodijeljeni poslovi koji se razlikuju od poslova za koje su bili angažirani prethodne godine. Također, nastavljen je angažman osoba na poslovima predviđenim sistematizacijom radnih mjesta za čije usluge se isplaćivala mjesečna naknada u iznosu od 1.000 KM (neto). Direkcija je tijekom godine kombinirala instrumente za angažiranje određenih osoba koristeći u jednom razdoblju ugovor o djelu, a u drugom ugovor o radu na određeno vrijeme.

Prema Zakonu o obligacijskim odnosima²² ugovor o djelu se potpisuje sa fizičkom osobom za konkretan posao koji predstavlja „zaokruženu“ cjelinu, te stoga predmet ugovora o djelu ne mogu biti poslovi koji se obavljaju u kontinuitetu niti poslovi sistematiziranih radnih mjesta.

PREPORUKA 11

Preporučamo da se angažiranje po osnovu ugovora o djelu koristi, u skladu sa zakonskim propisima koji reguliraju područje obligacijskih odnosa, samo u izuzetnim i opravdanim slučajevima, za konkretne poslove ograničenog vremenskog trajanja.

10. JAVNE NABAVE

Direkcija je donijela Plan javnih nabava za 2022. godinu, kako je propisano Zakonom o javnim nabavama²³.

Prema prezentiranim podacima²⁴, Direkcija je u 2022. godini provela 17 postupaka javnih nabava. Od navedenog broja, Direkcija je provela dva otvorena postupaka ukupne vrijednosti 359.500 KM bez PDV-a²⁵, tri konkurentna postupaka u vrijednosti od 112.101 KM, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavi u vrijednosti od 33.000 KM i jedan postupak u skladu sa Aneksom II. u vrijednosti od 31.842 KM. Direkcija je putem izravnog sporazuma izvršila nabave u vrijednosti od 35.896 KM.

Nakon prethodno provedenih postupaka, ukupna vrijednost zaključenih ugovora (okvirnih sporazuma) iznosila je 572.339 KM (437.326 KM iz tekućih izdataka i 135.013 KM iz kapitalnih izdataka).

Navodimo nedostatke uočene tijekom revizije procesa javnih nabava, a koji se odnose na planiranje vrijednosti nabave goriva i planiranje nabave materijala i usluga održavanja službenih vozila.

Nabava goriva: Direkcija je provela postupak javne nabave bezolovnog benzina i dizel goriva putem konkurentnog zahtjeva za dostavljanje ponuda prema ukupnoj procijenjenoj vrijednosti od 41.880 KM. Ukupna vrijednost zaključenog okvirnog sporazuma prema specificiranim količinama i ugovorenim vrijednostima iznosi 56.980 KM. Zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda povjerenstvo je konstatiralo kako su obje pristigle ponude u skladu sa uvjetima

²² Ugovorom o djelu poslenik (poduzimač, izvođač radova) obvezuje se obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari ili izvršenje nekog fizičkog ili intelektualnog rada i sl., a naručilac se obvezuje da mu za to plati naknadu (član 600.).

²³ Službeni glasnik BiH, broj 39/14 i 59/22

²⁴ Podaci iz tabličnih pregleda sačinjenih za potrebe revizije

²⁵ Svi iznosi u točki 10. Javne nabave su iskazani bez PDV-a

zahtijevanim tenderskom dokumentacijom. Međutim, vrijednosno ponude oba ponuđača su bile značajno iznad planiranih sredstava (preko 59.000 KM), čime je doveden u pitanje i izabrani postupak javne nabave, jer ponuđene cijene prelaze vrijednosni razred definiran Zakonom o javnim nabavama. Propisano je²⁶, da je za nabave roba i usluga vrijednosti veće od 50.000 KM ugovorno tijelo obvezno primijeniti otvoreni postupak. Također, Zakonom je propisano da je ugovorno tijelo obvezno poništiti postupak javne nabave u slučaju da su cijene svih prihvatljivih ponuda znatno veće od osiguranih sredstava za predmetnu nabavu²⁷. S obzirom na to da vrijednost zaključenog okvirnog sporazuma prelazi zakonske razrede u okviru kojih je dozvoljena primjena konkurentskog postupka, smatramo kako Direkcija nije izvršila odabir odgovarajućeg postupka nabave u skladu sa vrijednosnim razredima.

PREPORUKA 12

Direkcija je dužna okončati postupak javne nabave u skladu sa zakonskim propisima u slučajevima kada su cijene svih prihvatljivih ponuda znatno veće od osiguranih sredstava za predmetnu nabavu i kada vrijednosti prispjelih ponuda prelaze vrijednosni razred provedenog postupka.

Praćenje realizacije zaključenih ugovora: Direkcija je u 2022. godini održavanje službenih vozila vršila na temelju zaključenog okvirnog sporazuma na tri godine, za razdoblje od 30.11.2020. – 30.11.2023. godine, u ukupnoj vrijednosti od 21.613 KM sa PDV-om. Na temelju okvirnog sporazuma zaključuju se pojedinačni ugovori o servisiranju vozila na godišnjoj razini. Ukupna vrijednost zaključenog ugovora za 2022. godinu iznosi do 7.205 KM sa PDV-om. Zaključenim ugovorom ugovorena je nabava samo osnovnih, pojedinih dijelova za održavanje vozila, zbog čega je Direkcija kod istog dobavljača vršila izvanredne nabave većeg broja dijelova i usluga koje nisu predmet zaključenog ugovora, tako da je ukupan promet sa izabranim dobavljačem u 2022. godini bio 12.685 KM. Smatramo kako je opisano stanje rezultat neadekvatno planirane javne nabave, kako vrijednosno, tako i u smislu iskazanih potreba, što ima za posljedicu nemogućnost kontrole cijena od strane Direkcije prilikom nabave neugovorenih dijelova.

PREPORUKA 13

Direkcija je dužna da prilikom planiranja i provedbe javnih nabava izvrši adekvatnu procjenu svojih potreba kako bi se osigurala pouzdana kontrola svih izvršenih usluga.

11. OSTALO

11.1. Trajni smještaj Direkcije

Vijeće ministara BiH je još 2009. godine donijelo zaključak kojim je zaduženo Ministarstvo financija i trezora BiH da osigura potrebna financijska sredstva i u suradnji s Direkcijom provede proceduru nabave poslovnog prostora, na trajnom osnovu, putem kupovine za potrebe smještaja Direkcije u Banjoj Luci. U Zakonu o proračunu institucija BiH za 2012. godinu planiran je trajni smještaj Direkcije odnosno definirano je kako će se nabava zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci, financirati iz sredstava ostvarenih od prihoda po osnovu pružanja usluga rutne

²⁶ Člankom 14. Zakona o javnim nabavama (Službeni glasnik BiH, broj: 39/14)

²⁷ Članak 69. stavak 2. točka e) Zakona o javnim nabavama (Službeni glasnik BiH, broj: 39/14)

zračne navigacije za prelete preko Bosne i Hercegovine, a da će odluku o visini sredstava za ove namjene donijeti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Iste odredbe sadržane su i u zakonima o proračunu institucija BiH za naredne godine, s tim da je u razdoblju od 2012. do 2014. godine sačinjavanje i dostavljanje prijedloga odluke bilo u nadležnosti Ministarstva komunikacija i prometa BiH, a od 2015. godine je u nadležnosti Direkcije.

Direkcija je u prethodnim godinama više puta inicirala rješavanje pitanja nabave prostora za trajni smještaj Direkcije (dostavljajući prijedloge odluka na mišljenje i usvajanje, urgencije, analize i sl.). Posljednji Prijedlog odluke o odobravanju sredstava i načinu provedbe postupka nabave poslovnog prostora u Banjoj Luci za potrebe Direkcije upućen je 23.7.2020. godine Ministarstvu. Predmetni dokument Ministarstvo je odmah prosljedilo Vijeću ministara BiH na razmatranje i usvajanje. Međutim, dostavljeni materijal Vijeće ministara BiH nije razmatralo. Posljednja informacija koju je Direkcija dobila od Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH je iz 2021. godine kada su obaviješteni da Vijeće ministara BiH nije, na 33. sjednici održanoj 15.4.2021. godine, razmatralo Prijedlog dostavljene odluke, jer je skinuta na Kolegiju Vijeća ministara BiH zbog nepostojanja suglasnosti. U Prijedlogu odluke Direkcija je definirala da je ukupno potrebna površina prostora od 1.800 m² – 2.000 m², nabavne vrijednosti do 8.500.000 KM.

Nadalje, Direkcija je 20.1.2023. godine uputila akt Ministarstvu sa molbom da se ranije dostavljeni Prijedlog odluke Vijeću ministara BiH povuče iz procedure razmatranja i usvajanja, jer je došlo do značajne promjene cijena nekretnina i izmjena okolnosti u svezi sa smještajem Direkcije. Direkcija smatra kako je potrebno izvršiti dodatne analize, te izraditi novi nacrt odluke.

I pored činjenice da je Ured za reviziju kroz godine skretao pozornost svim nadležnim institucijama na važnost i značaj rješavanja pitanja trajnog smještaja Direkcije (inicijalno sredstva za ove namjene su odobrena Zakonom o proračunu za 2012. godinu), evidentno je da isto pitanje još uvijek nije riješeno i pored osiguranih sredstava. Direkcija i dalje izdvaja značajna finansijska sredstva za zakup prostora (u 2022. godini 379.080 KM), što sveukupno ima značajne negativne finansijske efekte na raspolaganje i upravljanje javnim sredstvima.

Po pitanju nabave poslovnog prostora za trajni smještaj Direkcije prethodnih godina je davana preporuka (preporuka broj 4/2018 u Tablici 1). U skladu s navedenim, ocijenili smo kako je Direkcija u 2022. godini poduzimala aktivnosti na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

12. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Direkcija nas je u ostavljenom roku obavijestila da nema komentare na Nacrt izvješća o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2022. godinu, tako da ovo Izvješće predstavlja konačno izvješće bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

Reviziju u Direkciji za 2022. godinu obavili su: Nataša Pavlović - viši revizor za finansijsku reviziju (voditelj tima), Slaviša Vuković – viši IT revizor (član tima), Azra Husić - samostalni revizor za finansijsku reviziju (član tima) i Marko Sikima – mlađi revizor za finansijsku reviziju (član tima).

Kontrolu kvalitete Izvješća proveo je Odjel za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete finansijske revizije. Odjelom je rukovodio Nedžad Hajtić, koji je u međuvremenu preuzeo dužnost zamjenika glavnog revizora Ureda za reviziju institucija BiH.

**Voditelj tima za
finansijsku reviziju**

Nataša Pavlović, v.r.

**Rukovoditelj Odjela za
finansijsku reviziju**

Nermin Hamzagić, v.r.

Broj: 03-16-1-964/23

Privici

Tablica I. - Pregled rashoda proračuna za 2022. godinu

Tablica II. - Bilanca stanja na 31.12.2022. godine

Tablica III. - Pregled prihoda i primitaka za 2022. godinu

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2022. godinu

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

Tablica I.

Opis	Izvori financiranja		Odobren i proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun	Izvrše nje proračuna	Postotak (6/5*100)
	Proračun	Vlastiti namjenski prihodi					
1	2	3	4	5	6 (4+5)	7	8
1. Tekući izdaci	2.002.000	2.564.000	4.566.000	24.000	4.590.000	3.751.622	82
Bruto plaće i naknade	1.688.000	203.000	1.891.000	0	1.891.000	1.655.443	88
Naknade troškova uposlenih	274.000	24.000	298.000	24.000	322.000	309.900	96
Putni troškovi	0	380.000	380.000	-7.000	373.000	285.340	76
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	0	39.000	39.000	0	39.000	32.473	83
Izdaci za energiju i komunalne usluge	0	57.000	57.000	0	57.000	42.898	75
Nabava materijala	0	44.000	44.000	1.000	45.000	16.137	36
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	0	61.000	61.000	0	61.000	39.947	65
Unajmljivanje imovine i opreme	40.000	383.000	423.000	6.000	429.000	425.160	99
Izdaci za tekuće održavanje	0	144.000	144.000	0	144.000	116.792	81
Izdaci za osiguranje	0	10.000	10.000	0	10.000	6.010	60
Ugovorene i druge posebne usluge	0	1.219.000	1.219.000	0	1.219.000	821.523	67
2. Kapitalni izdaci	0	171.000	171.000	0	171.000	168.720	99
Nabava zemljišta	0	0	0	0	0	0	0
Nabava građevina	0	0	0	0	0	0	0
Nabava opreme	0	171.000	171.000	0	171.000	168.720	99
Nabava ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	0	0	0	0	0	0	0
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0
4. Proračun (1+2+3)	2.002.000	2.735.000		24.000	4.761.000	3.920.342	82
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0
6. Novčane donacije	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0
7. Ukupno (4+5+6)	2.002.000	2.735.000	4.737.000	24.000	4.761.000	3.920.342	82

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo 2.3.2023. godine.

Generalni ravnatelj
Čedomir Šušnjar

Bilanca stanja na 31.12.2022. godine

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

Tablica II.

Opis	31.12.2022.	31.12.2021.	Postotak (2/3*100)
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	657.705	553.757	119
Novčana sredstva	0	0	
Kratkoročna potraživanja	654.274	553.757	118
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	0	0	
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	3.431	0	
2. Stalna sredstva	406.505	452.597	90
Stalna sredstva	7.635.185	7.509.305	102
Ispravka vrijednosti	7.228.680	7.056.707	102
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	406.505	452.597	90
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	1.064.210	1.006.355	106

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	1.219.372	906.547	135
Kratkoročne tekuće obveze	322.888	170.302	190
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obveze prema uposlenima	194.216	148.869	130
Interni finansijski odnosi	51.575	34.600	149
Kratkoročna razgraničenja	650.693	552.776	118
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	406.505	452.597	90
Izvori sredstava	406.505	452.597	90
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	1.625.878	1.359.144	120
------------------------------	------------------	------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo 2.3. 2023. godine

Generalni ravnatelj:

Čedomir Šušnjar

Pregled prihoda i primitaka za 2022. godinu

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

Tablica III.

Opis	Planirani iznos	Izmjene i dopune	Ukupno planirani iznos	Ostvareni iznos	Postotak (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Neporezni prihodi	2.753.000	0	2.753.000	6.251.057	227
Prihodi od zahtjeva, molbi, prijedloga, prijava i drugih podnesaka - Tarifni broj 1	5.000	0	5.000	3.450	69
Prihodi od žalbi protiv rješenja - Tarifni broj 2	1.000	0	1.000	0	0
Prihodi od rješenja za koje nije propisana posebna naknada - Tarifni broj 3	11.000	0	11.000	8.835	80
Prihodi od izdanih uvjerenja - Tarifni broj 4	1.000	0	1.000	570	57
Prihodi od naknada za prelete preko BiH	1.600.000	0	1.600.000	2.756.044	172
Prihodi od posebnih naknada BHDCA	600.000	0	600.000	763.941	127
Naknade po prevezenom putniku i toni prevezene robe sa aerodroma u BiH koje plaćaju aviooperateri	535.000	0	535.000	2.718.216	508
2. Tekući transferi i donacije	0	0	0	0	
Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija - donacije iz inozemstva	0	0	0	0	
Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	0	0	0	0	
Domaće donacije	0	0	0	0	
3. Kapitalni primici	0	0	0	0	
Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	
Primici od financijske imovine	0	0	0	0	
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
4. Ukupni prihodi i primici (1+2+3)	2.753.000	0	2.753.000	6.251.057	227

Rukovodstvo je Pregled prihoda i primitaka po ekonomskim kategorijama odobrilo 2.3.2023. godine

Generalni ravnatelj
Čedomir Šupšnjar

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 2580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2022. godinu budu izrađena u skladu sa Zakonom o financiranju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 25/15 i 91/17) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija Bosne i Hercegovine (protokol Ministarstva financija i trezora BiH, broj 01-08-02-1-1515-1/15, od 4.2.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati u skladu sa Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2022. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 42/22) i pratećim naputcima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, _____

Generalni ravnatelj

Čedomir Šušnjar